

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3Cdo/111/2015                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8112219224                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 26.05.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Daniela Sučanská         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:8112219224.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu W. S., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, Garbiarska č. 20, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 129/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 5. novembra 2014 sp. zn. 3 Co 184/2014, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná v lehote 3 dní zaplatiť žalobcovi trovy dovolacieho konania vo výške 131,57 € na účet JUDr. Mariána Gelenekeho, advokáta so sídlom v Starej Ľubovni, Garbiarska č. 20.

### Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 23. apríla 2014 č.k. 8 C 129/2012-157 konanie v časti o zaplatenie 236,13 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 23. februára 2012 do zaplatenia zastavil, a zároveň zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 2 567,93 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 23. februára 2012 do zaplatenia; tiež rozhodol o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že k uplatneniu predmetného nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím došlo na základe skutočnosti, že žalobca bol spod obžaloby Okresnej prokuratúry v Prešove oslobodený z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný. V súvislosti so zvolením si obhajcu v trestnom konaní žalobcovi nepochybne vznikli trovy, preto štát zodpovedá za vznik škody na majetku žalobcu vo výške 2 567,92 €, predstavujúcej zaplatené trovy obhajoby. Podľa názoru súdu boli splnené podmienky pre priznanie náhrady škody na zaplatenie nákladov obhajoby, keďže je zrejmá príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vyplatením trov obhajoby. Vzhľadom k tomu, že na úseku trestného konania vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ Policajného zboru, ako aj prokurátor a súdy, vo veci náhrady škody spôsobenej v trestnom konaní sa za orgán konajúci za štát považuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo vnútra SR“), Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „Generálna prokuratúra SR“), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo spravodlivosti SR“). V súlade s § 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2013 Z.z. o

zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31. decembra 2012 (ďalej len „zákon č. 514/2013 Z.z.“) je z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je orgánom konajúcim v mene štátu, rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Ak žiadosť bola podaná na viacerých orgánoch, je príslušným ten z nich, ktorý vo veci začal konať ako prvý. Vzhľadom na uvedené mal súd za to, že žalovanou je Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Prešove rozsudkom z 5. novembra 2014 sp. zn. 3 Co 184/2014 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Podľa jeho názoru súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ktorý správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a v súvislosti s odvolacími námietkami dodal, že v rámci konania o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím je pasívne legitimovaným subjektom nepochybne Slovenská republika a bolo vecou žalobcu označiť aj konkrétny orgán, ktorý bude za ňu konať. Mal za to, že žalobcom realizované späťvzatie návrhu voči orgánom verejnej moci, ktoré už nemali vystupovať v mene štátu na strane žalovaných, v snahe spresniť orgán Slovenskej republiky, ktorý bude za ňu konať, nevyvolalo dôsledky zastavenia konania voči Slovenskej republike a vytvoreniu prekážky rozhodnutej veci voči štátu. Odvolací súd tiež poukázal na to, že nie je právne významné, že žalobca podal svoj návrh na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nielen na Generálnu prokuratúru SR, ale aj na Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré žiadosť postúpilo Ministerstvu vnútra SR, ale podstatné je to, že ako prvá začala konať v tejto veci Generálna prokuratúra SR. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd s poukazom na § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, v ktorom poukázala na ustanovenie § 237 písm. d/ O.s.p. Uviedla, že žalobca vedome pochybil, ak v danom konaní žaloval Slovenskú republiku, za ktorú mali konať tri odlišné štátne orgány, „hoci od počiatku vedel, že štát v tomto konaní môže byť zastupovaný len jedným orgánom štátu, ako i, že pluralita zástupcov žalovaného nemení nič na identite objektívne jediného žalovaného - Slovenskej republiky“. Zásadným pochybením odvolacieho súdu bolo nevzhliadnutie procesného pochybenia prvostupňového súdu, ktorý hneď po podaní žaloby netrval na tom, aby žalobca upresnil, kto má konať za Slovenskú republiku. Ak za tohto právneho stavu vzal žalobca svoju žalobu voči žalovaným „v 1. a 3. rade“, t.j. voči Slovenskej republike, za ktorú mali konať 2 odlišné štátne orgány, späť, neostalo prvostupňovému súdu iné riešenie než tomuto návrhu vyhovieť a konanie zastaviť, hoci tým vytvoril prekážku rozhodnutej veci. V nadväznosti na to prvostupňový súd podľa názoru dovolateľky nezákonne vyniesol rozsudok. Vzhľadom na uvedené žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok, ako aj s ním súvisiaci prvostupňový rozsudok, a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalovanej uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a správne. Podľa jeho názoru v danom prípade nedošlo k vytvoreniu prekážky právoplatného rozhodnutia veci. Žiadal dovolací súd, aby dovolanie zamietol a priznal trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie žalovanej smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd

odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolanie žalovanej nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplyva.

Dovolanie žalovanej by bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a e/ až g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovanej preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalovaná tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p., lebo súdy v danom prípade rozhodli napriek tomu, že tomu bránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej (res iudicata).

Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený petitom návrhu vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

K vzniku vady tejto povahy podľa dovolateľky došlo tým, že žalobca vzal návrh voči Slovenskej republike, za ktorú mali konať dva odlišné štátne orgány, späť, a následne súd prvého stupňa uznesením zastavil konanie voči Slovenskej republike. K tomu dovolací súd uvádza, že súdy nižšieho stupňa

správne vyhodnotili, že v danom prípade je pasívne legitimovaným subjektom Slovenská republika (štát), keďže predmetom konania bola náhrada škody, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 zákona č. 514/2013 Z.z.). V tejto súvislosti však dovolateľka dôsledne nerozlišuje a/ pasívne legitimovaný subjekt, ktorým je štát, a b/ orgán konajúci v mene štátu, resp. zastupujúci orgán v zmysle § 4 zákona č. 514/2013 Z.z. Žalobca pôvodne označil na žalovanej strane viackrát Slovenskú republiku s uvedením troch rôznych orgánov verejnej moci, ktoré majú za ňu konať, len z dôvodu opatrnosti. Následne však v reakcii na priebeh konania v úmysle spresniť a jasne identifikovať orgán konajúci za Slovenskú republiku realizoval späťvzatie žaloby voči dvom orgánom konajúcim v mene štátu, vystupujúcich na strane žalovaných. Takýto procesný úkon v žiadnom prípade nemožno považovať za vyvolanie zastavenia konania voči štátu - Slovenskej republike a vytvorenia prekážky rozhodutej veci voči tomuto subjektu. Z konania žalobcu nepochybne vyplýva, že jeho žaloba i naďalej smerovala proti Slovenskej republike, za ktorú má konať jeden z pôvodne označených orgánov - a to Generálna prokuratúra SR. Navyše, dovolací súd poukazuje na to, že uplatnený nárok späťvzatím návrhu voči konkrétnemu subjektu nezaniká a možno ho uplatniť voči nemu znova. Na to nadväzujúce zastavenie konania znamená, že súd nerozhodol v merite sporu, takže žalobca môže opäť podať novú žalobu a nebráni mu v tom prekážka res iudicata (viď aj R 54/1992). Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalovanej z § 238 a § 237 O.s.p. nemožno vyvodiť, dospel najvyšší súd k záveru, že jej opravný prostriedok je procesne neprípustný. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.), ktoré na výzvu súdu dodatočne vyčíslil. Najvyšší súd mu v súlade s praxou zaužívanou v dovolacom konaní priznal náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta, ktorý ho zastupoval už v konaní na súdoch nižšieho stupňa, za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovanej [§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil dovolací súd vo výške 101,25 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (8,39 €)] a s 20 % DPH (21,93 €), predstavuje spolu 131,57 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.